

Pod ochranou lásky

Jaroslava Černá

Praha, začátek září 1894

„Vzbudili jste mě!“ vykřikl nevrle František Ferdinand d’Este, mladý arcivévoda, na nečekanou návštěvu. Dva mladíci se ale nedali odbýt. Jeden hned odstrčil Františkova komořího a oba se hrnuli do dveří ložnice, odkud se ozývalo ochraptělé hudrování. „Zvoníte jako splašení, nečekal jsem vás,“ zívł František a zvolna se soukal zpod přikrývky. Nechtělo se mu vstávat z pohodlného teplého lože pro dva, i když dnes v noci v něm ležel sám.

„Přejete si přinést snídani, pane arcivévodo?“ ptal se jako vždy po probuzení svého velitele komorník Johan, i když byl zvyklý, že se mladý muž probouzí v různou hodinu během dne. Zachoval chladnou tvář, nijak nedal najevo, že se mu nečekaná návštěva nelíbí. Byl na všechny události v životě svého pána připravený, nikdy nereptal, protože dobře věděl, že tak dobrou službu by nikde jinde nenašel.

„Jako vždy, Johane,“ zavrčel František. „Usaď hosty v salonu, a nabídní jim pohoštění, pokud budou chtít.“ Natáhl ruku pro župan, který mu sluha připravil, a než si stačil přitáhnout pásek, Johan se tiše vytratil.

„Rádi se s tebou dobře najíme,“ nadšeně souhlasil jeden z mladíků a hned se posadil ke stolu, kde bylo během chvilky prostřeno pro tři.

„Taky bych potřeboval k ruce tak oddaného slouhu,“ povzdechl si druhý mladík, Slavomír, zatímco si prohlížel stříbrné talíře, příbory a křehké hrnčky na čaj z vídeňského porcelánu, zdobené květinovým dekorem.

„O tom si my dva můžeme nechat jen zdát,“ zašklebil se Vilém, zvedl se od stolu, přistoupil k oknu a dlouze se zahleděl na hlavní město. „Už ten výhled je k nezaplacení,“ pronesl závistivě. „Jak my k tomu přijdeme, že jsme se nenarodili v panovnické rodině, ale pouze v rodinách nižší šlechty? Nám nikdo nezařídí velký pohodlný byt přímo v sídle českých králů, na Pražském hradě. Taková nespravedlnost! Žiješ si jako samotný panovník, snídáš na stříbře, krásné dívky ti samy uléhají do lože.“

„Vidíš tady nějakou krásnou dívku?“ zamračil se František. „Dobře víš, že od jisté doby jsem opatrný, nemohu si dovolit dělat rodině ostudu a ploidit pancharty. To je podmínka mého strýce, a když ji dodržím, budu se mít dobře a vy dva ostatně také. Copak dnes se mnou nesnídáte na stříbře? Snídáte!“ sám si odpověděl.

„Vždyť my si tvého přátelství vážíme,“ otočil se od výhledu na město Vilém. „Kdo může říct, že jeho dobrý přítel je synovec samotného císaře? To nám otevírá všechny dveře.“

„Také náruče dívek, toužících po dobře postaveném důstojníkovi s jistou budoucností,“ rozesmál se František.

„A v tom máš zase ty své výhody,“ zavrtěl hlavou Vilém. „Nemusíš svou hodnost majora brát tak vážně, nikdo tě o ni nepřipraví. I když jsi důstojník stejně jako my dva, tvé společenské postavení je víc, protože tě nad nás, obyčejné důstojníky, nadřazuje.“

„Copak se k vám dvěma chovám nadřazeně?“ zlobil se na oko František a sledoval Johana, jak mu servíruje jídlo z velké stříbrné mísy. Konečně pocítil hlad a rychle se posadil ke své voňavé vaječné omeletě, obložené plátky libové růžové šunky, sýrem a olivami.

„Přejete si, pane, čaj, nebo pomerančovou šťávu?“ zeptal se komoří.

„Dnes čaj, Johane, potřebuji po včerejším popíjení něco teplého do žaludku.“

„A co pro vás, pánové?“ zajímal se dál Johan, aniž by změnil výraz tváře.

„Také zůstaneme u čaje, děkuji,“ objednal si Sláva. „Pravda, včera jsme to s popíjením trochu přehnali, našťastí nám zůstala chuť k jídlu,“ okomentoval mlaskání svých přátel.

„Proč jste mě tedy navštívili a vzbudili tak brzy, když jsem se potřeboval po večírku prospat? Dobře víte, že potřebuji odpočívat, nevysilovat se, aby se neozvala moje prokletá nemoc,“ hudroval František s plnou pusou, protože vaječná omeleta byla po probuzení jeho oblíbené jídlo. Navíc připravená Johanem, který věděl, že ji má jeho velitel rád a že musí být připravená tak, aby se rozplývala v ústech, na okrajích křupala a vyniklo všechno voňavé koření.

„Je poledne, Franci,“ podotkl Sláva a spolkl sousto. „Jak jsme mohli tušit, že máš ještě půlnoc? A navíc, dnes žádné popíjení nebude, máme pro tebe lepší zábavu. Zapomněls, že v sálech českého místodržitelství se dnes koná první taneční večer? To si přece nemůžeme nechat ujít. Dokážeš si představit ty tancechtivé dívky, toužící po seznámení s dobře postavenými důstojníky? Víš, co jich tam bude? A všechny krásné, vzdělané, z dobrých šlechtických rodin, dcery bohatých měšťanů a otců ve významném postavení.“

„Tak o to vám jde?“ rozesmál se František. „Toužíte po záletech nebo po seznámení s budoucí nevěstou?“

„Můžeme si užít obojí,“ přikyvoval Vilém. „Proto jsme přišli, přece nepůjdeme bez tebe. Neříkej, že tě urozené slečny nezajímají.“

„Pánové, vy dobře víte, že já nemohu jen tak flirtovat. Co kdyby si některá dívka mé dvoření vyložila špatně a dělala si marné naděje?“ zamračil se František.

„Nikomu neprozradíme, kdo jsi, a naopak všem dáme najevo, že na tanečním večeru si chceš opravdu jen zatančit a netoužíš se seznamovat,“ namítl Sláva.

„Ovšem na rozdíl od vás, kteří by krásnou, bohatou a urozenou nevěstu potřebovali.“ František se pořád dobře bavil a na své přátele se nezlobil.

„Franci, přece si nezkazíme život manželstvím, když si můžeme svobodně užívat přízně žen a dívek,“ namítl Slavomír. „A taneční večery jsou skvělá příležitost k seznámení a dobré zábavě. Do chomoutu nespěcháme, hned tak se ženit nebudeme.“ Položil na prázdný talíř vidličku, pohládl si břicho. „Dobře se najíst, pobavit, třeba i pomilovat, to je všechno, co teď od života chceme. Tak co, půjdeš s námi?“

„Půjdu,“ přikývl František, protože na svůj společenský život měl podobný názor jako jeho dva přátelé. „Ale ještě je čas. Zastavte se pro mě kolem páté, do té doby se ještě prospím,“ zvýšil hlas, aby ho bylo slyšet přes cinkání nádobí, přestože se Johan při sklízení ze stolu snažil nedělat hluk.

„Pane, ještě ovoce,“ položil před něho komoří misku s nakrájenými jablky, hruškami a pomeranči, další dvě před Viléma a Slavomíra.

„Děkuji, Johane, vím, že musím dobře jíst,“ zhluboka povzdechl František, kdežto oba mladíci se s chutí pustili do šťavnatého dezertu, který běžně na stole nemívali.

„Johane, připrav mi na odpoledne koupel a slavnostní uniformu. Jak jsi jistě z našeho hovoru pochopil, půjdu navečer tančit,“ přikázal František, když už byl v bytě konečně klid. „A nedívej se na mě tak,“ dodal, když si všiml významně zvednutého obočí. „Nedělej si starosti, po včerejšku už nebudu popíjet, ale zábavu ani tanec mi lékař přece nezakázal.“

„Pane, vždy pamatujte na svoji drahou matku. Ta na tuberkulózu zemřela a já jsem tu s vámi, abych vás mimo jiné také chránil před vším, co by u vás mohlo zákeřnou nemoc znova probudit. Ona tam je, dřímá a může kdykoliv opět propuknout.“

„Mlč, Johane,“ rozzlobil se František. „Nemoc jsem dávno překonal, vím, jaké to je, když udeří, a právě proto chci žít, užívat si naplno života.“ Pak ale sklonil hlavu. „Neobávej se, vždyť vidíš, jak jsem opatrný, všechno ovoce jsem snědl,“ snažil se zlehčit situaci. „A teď si ještě na chvilku lehnu, abych byl svěží a dobrý tanečník, souhlasíš?“

Johan neodpověděl, pouze lehce přikývl, a František se usmál. Ve skutečnosti byl za svého oddaného mlčenlivého sluhu vděčný.

Navečer

Půjdeme hned do hlavního sálu,“ navrhl František a zamířil k širokému schodišti. Hudba ze sálu se nesla až k nim a všem třem mladíkům vyhovovalo, že vstoupí společně s davem dalších tancechtivých mužů. Taneční večery na českém místodržitelství si nenechal ujít žádný urozený mladý muž, protože nebylo lepší příležitosti ukázat se ve společnosti a seznámit se s vhodnou dívkou.

„Přišlo více dívek a žen než mužů, můžeme si tanečnice vybírat,“ pochvaloval si Vilém, když pohledem přelétl plný sál. Měl pravdu. I pro dívky

z měšťanských rodin byly vyhlášené podzimní taneční večery dobrou příležitostí obléct si tyty nejlepší šaty, ozdobit se šperky a doufat, že zaujmou toho pravého, hlavně bohatého mladého muže, nebo alespoň dobře zajištěného důstojníka.

„Z těch barev a parfémů se mi až zamotala hlava,“ prohodil František a zůstal stát hned za dokořán otevřenými mohutnými dveřmi. „Jak mám asi poznat, která z dívek je dobrá tanečnice? Nechci, aby mi některá pošlapala naleštěné boty, to by se Johanovi nelíbilo.“

„Posadíme se, porozhlédneme a pak si tanečnici vybereš,“ uklidňoval Františka Slavomír. Zamířil k jednomu z posledních volných stolů, ale nevšiml si, že ho následuje jen Vilém, zatímco František zůstal pozadu a se zaujetím sledoval hlouček dívek u okna. Některé stály k oknu zády, dvě ukazovaly záda jemu, a právě jedna ze dvou, jíž neviděl do obličeje, ho zaujala. Na rozdíl od ostatních vyšňorených dívek v barevných šatech a zářivých špercích, ona byla v jednoduchých šatech z bílého atlasu. Litoval, že jí nevidí do tváře, ale nemohl se od ní odtrhnout. Něco svým přítelkyním vyprávěla a gesta rukou v bílých rukavičkách vypadala, jako by jemné pohyby odkoukala od motýlů. Jejich lehkého, zvědavého poletování, než se unaví a usednou k odpočinku.

Dívka ale nevypadala, že by potřebovala odpočívat. Líbilo se jí, jak historkou baví své společnice, a když se dívky rozesmály, dolehl její zvonivý smích až k Františkovi. Okouzleně mu naslouchal. Přál si, aby se dívka otočila a on mohl posoudit, jestli i její tvář je stejně jemná a půvabná. Se zalíbením si prohlížel křehkou šíjí zdobenou prstýnky světle hnědých vlasů pod vyčesaným drdolem, sepnutým jednoduchou sponou, a představoval si, jak jsou asi dlouhé, když si je rozpustí. Uvědomil si, že takový zvláštní pocit ještě nikdy neměl. Žádná z jeho bývalých milenek na něho nezapůsobila tak jako tato záhadná, štíhlá a jemná dívka. Bezděčně se usmál právě ve chvíli, kdy se dívka zarazila a pomalu se k němu otočila. Nedošlo mu, že ucítila jeho pohled, ale všiml si, že ji společnice na zvědavého muže upozornily.

Jako očarovaný zíral do půvabné tváře, duchaplné a mírně nazlobené.

Nevěděl, co udělat, cítil rozpaky, protože zjistil, že se nemýlil, že jeho pocity a tušení byly správné. Byla krásná, a když se na něho zvědavě zahleděla, rozladění z její tváře zmizelo a najednou se na sebe oba usmívali.

František Ferdinand d'Este přestal vnímat dívčiny společnice, šum a hluk v sále náhle ustal, dokonce i hudba zněla jaksi z dálky. Byla pouze ona,

nádherná, v bílých šatech a s bystrým pohledem, motýlek, který se zastavil v mihotavém letu a bez varování se mu usadil přímo v srdci.

Náhle ho vyrušilo chichotání dívek, stojících v hloučku s ní. Polkl, ale rychle se vzpamatoval, i když se mu zdálo, že právě dostal palicí do hlavy, nebo do něho uhodil blesk. Srazil paty a mírně se uklonil. „Smím vás, slečno, požádat o tanec?“ vypravil ze sebe silou vůle, vyšel dívce tři kroky vstříc a dvorně jí nabídl rámě.

Žofie se pousmála, prsty uchopila bohatou sukni, s mírnou úklonou hlavy udělala pukrle a nesměle se do svého tanečníka zavěsila.

Po chvíli se dvojice vznášela sálem v rytmu valčíku. František sebejistě dívku vedl, byl dobrý tanečník. Nesledoval dění kolem sebe. Pátral v očích dívky, které k němu čas od času zvedla, ale hned je rozpačitě sklopila. Potřeboval vědět, jestli cítí to co on. Vzájemnou náklonnost, touhu se navzájem poznat, sblížit.

Když se na něho zahleděla o chvíli déle, nepochyboval, že ji zaujal, její oči byly plné světla, zvědavosti, ale i rozpaků. To ho vzpamatovalo.

„Odpusťte, slečno, jsem nevychovanec, zapomněl jsem se vám představit,“ sklonil k Žofii hlavu, „ale věřte mi, že to hned napravíme, i já chci vědět, kdo jste, jaké je vaše jméno. Teď už mi nestačí pouze barva vašich očí, půvab a krása, kterou jste mi učarovala.“ Zkrátil krok a pomalu se zastavil. „Půjdem ze sálu, ať se slyšíme,“ navrhl a nabídl své tanečnici rámě.

Žofie neprotestovala, mírně přikývla, usmála se a nechala se vést.

„Vidíš to co já?“ naklonil se k Vilémovu uchu Slavomír. „Tak my se strachujeme, kde se nám Franci ztratil, a on vytáčí v kole neznámou dívku. A hudba ještě ani nedozněla a už si ji odvádí někam ven?“

„Snad neodchází do svého bytu?“ žasl Vilém. „To nemůžeme dovolit, přece nedopustíme, aby zase udělal něco, čeho bude litovat. Zvedl se od stolu. „Jdeme za ním, musí se vzpamatovat, a hlavně, potřebujeme tu dívku zachránit před románkem bez budoucnosti.“

Oba mladíci se rychle vydali za Františkem a neznámou kráskou. Ve vestibulu se ale zastavili a sledovali dvojici stojící v rohu v tichém hovoru.

„Jmenuji se František Ferdinand a jsem...“

„Nemusíte mi říkat, kdo jste, vždyť to vidím,“ pronesla dívka. „Jste vojenský důstojník, dokonce major, a dobře se mi s vámi tančilo,“ pobaveně se na něj smála. „Já se jmenuji Žofie,“ nepatrně se uklonila. „Žofie Chotková,“

představila se téměř stydlivě a sledovala, jak se její tanečník zamyslel. To jméno mu něco říkalo, ale nedokázal ho správně zařadit.

„Žofie...“, „zasnil se a chytil dívku za ruku. „Jste snad dcera hraběte Bohuslava Chotka, rakouského diplomata? Hned jsem věděl, že musíte být urozeného původu, jste tak půvabná a duchaplná, od prvního okamžiku jste mě zaujala a já dnes nechci tančit s nikým jiným než s vámi, drahá Žofi.“

„Ale já mám svůj taneční pořádek zaplněný, co by si ostatní tanečníci pomysleli, kdybych dala přednost pouze jednomu?“ váhala Žofie, ale v očích měla ohníčky. Dvoření mladého pohledného důstojníka se jí líbilo a musela si přiznat, že ji nenechává chladnou. Jeho společnost jí vůbec nebyla proti mysli, dokonce ji potěšilo oslovení Žofi. Možná proto, že ji tak oslovovali jen ti nejbližší, ale hlavně nikdo do vyslovení jejího jména nekládal tolik náklonnosti a něhy.

„Půjdeme tedy opět na taneční parket?“ žadonil František. „Chci vás držet v náručí.“ Vzal Žofii za obě ruce a dlouze se jí zahleděl do očí.

Že se k nim blíží dva mladíci, si ani jeden z nich nevšiml.

„Je čas zachránit nebohou dívku ze spárů neodbytného nápadníka,“ sdělil odhodlaně Vilém svému společníkovi. „Franci, čekáme na tebe u stolu, kam ses nám ztratil?“ Zahleděl se na Žofii. „Seznámil ses s novou dívkou? Nedivím se, je velmi půvabná, ale snad ses jí taky představil, ať pozná, kdo se jí dnes večer dvorí.“

„Mlč, Viléme!“ okřikl přítele František, ale Žofie vyprostila ruce z pevného stisku a tázavě se na mladíka zahleděla.

„Prozradil vám, drahá slečno, že jeho celé jméno je František Ferdinand d'Este? Je arcivévoda z rodu Habsburků a především následník na císařský trůn?“ deklamoval Vilém vítězoslavně, protože si byl jistý, že mu František brzy poděkuje.

Ten se nadechl, ale marně hledal vhodná slova. Bylo pozdě Viléma umlčet a cokoliv vysvětlovat Žofii. Dívka se na něho v úžasu zahleděla, pak se krátce uklonila a rozběhla se do sálu.

„Zbláznil ses, Viléme?“ rozkřikl se František. „Já jsem dnes potkal ženu svého života a ty mi všechno zkazíš hned po prvním tanci?“

„Franci, uklidni se,“ vstoupil do hádky Slavomír. „Copak nevíš, jak by tvé seznámení dopadlo? Žádná žena tvého života neexistuje, alespoň zatím ne, o té rozhodne tvá rodina. Tahle tanečnice je jen obyčejná dívka, která se ti zalíbila pro dnešní večer a zítra o ní nebudeš vědět. Copak jsi nás sám nežádal,

ať tě chráníme před nerozvážnými flirty? Dívku jsme před tebou zachránili, protože jak dobře víš, byla by velmi nešťastná, kdyby se do tebe zamilovala. A moc nechybělo, vždyť se na tebe dívala jako na zjevení.“

„Ničemu nerozumíte, to není dívka na jednu noc,“ zoufal si František. „Musím za ní!“ Chystal se vyrazit do sálu, ale Žofie právě vycházela ze dveří a oblečená do teplé peleríny mířila ke schodišti.

„Žofi, počkej!“ rozběhl se k ní, a když zastavila a otočila se, uviděl, že má v očích slzy. „Nesmíš odejít,“ zašeptal a otevřel náruč, aby ji objal. K jeho údivu a překvapení dvou mladíků, kteří je sledovali, se mu dívka schoulila do náruče a rozplakala se.

„Jak jsi mi to mohl udělat? Proč jsi mi dal naději, že jsem potkala zajímavého muže, který se mi hned zalíbil a se kterým bych chtěla tančit třeba celý večer?“ Zvedla k němu oči plné zklamání a smutku. „Teď je všechno pryč, na mě nesmíš ani pomyslet a já se na tebe pokusím zapomenout. Zničili bychom si navzájem život.“

„Nikdy, Žofinko,“ vyhrkl František a držel ji pevně v náruči. „Naše setkání přichystal osud, vím to, nepůjdu proti svému štěstí. Chci se s tebou scházet, více tě poznat a pak...“

„Pak co?“ vyrazila ze sebe Žofie. „Pak, až se o nás dozví tvá rodina, půjdeme každý svou cestou? To nedokážu. Raději se rozejdeme hned, protože my dva si nejsme souzeni. Musím pryč,“ zvedla k Františkovi pohled plný lítosti, ale tím ho jen utvrdila v jeho rozhodnutí.

„Já se tě nevzdám,“ přesvědčoval ji František, ale Žofie mu věnovala poslední pohled, vymanila se mu z náruče a rozběhla se po schodech k východu.

„Všechno jste zkazili,“ pronesl František trpce, když k němu došli jeho dva společníci. „Já jsem dnes potkal dívku svého života a vy jste zavinili, že mi zmizela,“ zlobil se. „Utekla přede mnou, a přitom jsem cítil, že jí moje společnost vůbec není proti mysli. Bylo nám spolu tak dobře a teď je pryč. Kde ji najdu? Kde ji mám hledat?“

„Jednou nám poděkuješ,“ ujistil nešťastného následníka trůnu Vilém. „Ten vztah nemá budoucnost. Ani nevíš, kdo to je.“

„Vím, kdo je. Jmenuje se Žofie Chotková, je šlechtického rodu, navíc je velmi krásná a duchaplná.“

„Máš pravdu, je to půvabná dívka, ale šlechtický rod Chotků nijak významný není. Úspěšné období má rodina za sebou a myslím, že jsou bez peněz,“ vysvětloval Slavomír. Vzápětí však zjistil, že udělal chybu.

„Myslíš, že mi záleží na tom, jestli je ta dívka bohatá, nebo chudá?“ rozohnil se František. „Zaujala mě, je krásná a duchaplná a já ji musím poznat víc.“

„Ty ses, Franci, zamiloval!“ vyjelo z Viléma. „To se nemělo stát, zničíš si život, kariéru, celou budoucnost! Zapomeň na ni, copak nevíš, jak to chodí v rodině Habsburků? Nemůžeš být s někým, kdo ti není rovný, nemůžeš se oženit bez souhlasu rodiny a nemůžeš milovat někoho, kdo stojí svým společenským postavením vůči Habsburkům příliš nízko. Postaví se proti tobě celá rodina, a především samotný císař.“

„To je mi jedno!“ odsekl František. „Možná zpočátku nebudou souhlasit, ale čas ukáže. Já se té dívky nevzdám, najdu ji a přesvědčím, že jsem se zamiloval, a budu se jí dvořit tak dlouho, dokud mi neuvěří a nezačne mě taky milovat. Teď odcházím do svého bytu, chci být sám. A vy dva se dobře bavte. Já musím vymyslet, jak a kdy mohu svoji Žofii opět vidět.“